

19. Skaistas pagasts.

(Sk. karti 570. lpp.)

I.

Agrākie nosaukumi: Izabelīnas pg.; krieviski Izabeljinskaja.

Pagasta robeža: z. — Aulejas un Dagdas pg., d. — Kaplavas pg., v. — Krāslavas pg., r. — Asūnes, Pustiņas un Piedrujas pg.

Pg. platība — 192 kv. klm.

Iedzīvotāji 1935. g.: 6788, no tiem vīr. 3299, siev. 3489.

Attālumi: a) no Rīgas, lietojot dzc. — 278 klm., pa zc. — 275 klm.; b) no apr. pls. Daugavpils, lietojot dzc. — 61 klm., pa zc. — 60 klm.; c) tv. pls. Krāslava, lietojot dzc. — 23 klm., pa zc. — 16 klm.; d) tv. dzc. stc. Skaista — 7,5 klm.; e) tv. aut. pstn. Skaistā — 0,5 klm.

Pg. n. pie Krāslavas-Dagdas ceļa.

Pasta adrese: c. Skaistu.

Upes: a) Daugava, b) Indra.

Ezeri: a) Sivera — 1864,1 ha, b) Indras — 260,4 ha, c) Dridzis — 798,8 ha, d) Išuna — 103 ha, e) Stīrnas — 135 ha, f) Ildza, g) Gulbiņš, h) Ožukna, i) Skaistas.

Kalni: viss pg. ļoti kalnains.

Lielākie mežu masīvi: Baltiņu novads — 546 ha.

Lielākie purvi: Bukšti — 70 ha.

II.

1. Administratīvās un tiesu iestādes. Pg. ietilpst Daugavpils apr. plc. III iec.; mīertiesas Krāslavas I iec.; izm. tiesneša Krāslavas iec.; tiesu izp. Krāslavas iec. Pg. vecākais Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā, 3 klm. no pg. n.; pg. pdm. prs. Grožulis Pēteris, dz. Kulinišku sādžā, 3 klm. no pg. n. Pg. darbvēdis Budbergs Osvalds, dz. pg. n., tlr. Skaista s. v.; vc. plc. kārtībnieks Mačis Jānis, dz. Skaistā, 1 klm. no pg. n., tlr. Skaista 5.

J. Salnais, št. Maldups
Pagastu apraksti.
Rīga, 1935.

2. **Izglītība.** Skolas: a) Valsts Skaistas 6 kl. pamatsk., pie pg. n., prz. Čivkulis Ludvīkis, tlr. Skaista 3; b) Kalniņu 6 kl. pamatsk. Sterenbergas muižā, 16 klm. no pg. n., prz. Daugelis Jānis; c) Ludviku 6 kl. pamatsk. Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Purvinskis Vilhelmīne; d) Baltiņu I pk. pamatsk. Noviku sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Strods Pēteris; e) Ezeriņu I pk. pamatsk. Ezercu muižā, 3 klm. no pg. n., prz. Kroičs Eduards; f) Kaziņu I pk. pamatsk. Kaziņu sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Smelters Francis; g) Kokinu I pk. pamatsk. Jaloveckakalna sādžā, 10 klm. no pg. n., prz. Erdmanis Vēra; h) Lielindricas leišu I pk. pamatsk. Bindaru sādžā, 13 klm. no pg. n., prz. Garško Stānislava; i) Livčānu I pk. pamatsk. Kokinu sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Līnis Jūljana; j) Mazindricas I pk. pamatsk. Valteru sādžā, 5 klm. no pg. n., prz. Kārklīnš Erika; k) Krastu I pk. pamatsk. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Dzenis Antons; l) Niedrītes I pk. pamatsk. Pauļinovas sādžā, 8 klm. no pg. n., prz. Sačkēvičs Anna.

Bibliotēkas: a) Rom.-kat. kultūras veicin. bbas „Saule“ bibliot., 600 sēj., prz. Vagalis Jānis, dz. Katolnieku sādžā; b) Ludvikovas Rom.-kat. jaunatnes kultūras veicin. bbas bibliot., 600 sēj., Ludvikovas muižā, prz. Razmus Jāzeps, dz. Ludvikovas muižā, tlr. Ludvīki s. v.

3. **Veselības kopšana.** Rajona ārste Luļle Elfrīde, tlr. Skaista 3; vecmāte Kikuts Adele, dz. pie pg. n. Skaistas aptieka Geibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., ip. Koleda Pāvels.

4. **Lopārstniecība.** Pg. ietilpst Indras rajonā, vet. ārsts Brenguls S., dz. Indrā, tlr. Indrā 13.

5. **Satiksme.** Pg. šķērso Indras-Rīgas dzc. līnija un Dagdas-Skaistas aut. līnija.

a) Skaista — P. n. Abc., Geibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., prz. Unzulis Jānis, tlr. Skaista s. v.; b) Ludvīki — P. n. s. v. Abc. T. C., Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., prz. Vjaters Vladislavs, dz. Bluzmu sādžā, tlr. Ludvīki s. v.; c) Baltiņi — P. n. Abc., Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., prz. Ozols Emma; d) Lielindrica — P. n. Abc., Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., prz. Korolis Ludvīkis; e) Niedrica — P. n. s. v. Ab. T. C., Zatišjes muižā, 10 klm. no pg. n., prz. Zolbergs Pēteris, dz. Dzelzcelsarga mājā, tlr. Niedrica s. v.; f) Skaista — Tf. n. T. C., pg. n.; g) Skaista — S. v. I. N., Skaistas dzc. stc.

6. **Pārējās iestādes.** Skaista — dzc. stc., pr. Grigorjevs Jānis, tlr. Skaista s. v.

III.

1. **Lauksaimniecība.** Zemes īpašumu — 1520, saimniecību — 1517. Apmazme 10.617,00 ha (55,20% no z. kpl.), pļavas 2709,12 ha (14,10%), gānības 1771,71 ha (9,22%), meži 1840,00 ha (9,68%), purvi 1045,70 ha (5,45%).

Mežos sastopami: lapsas, āpši, zaķi, stirnas, caunas, vāveres, ret. vilki; upēs un ezeros: līdakas, asari, raudas, plauži, plekstes, ķīši, zuši, vēdzeles, ruduši, liņi, karūsas, salakas, sapali, viķi.

2. **Tirdzniecība, rūpniecība un finances.** 1) Pārtikas preču trg. Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., ip. Kāgans Gēla; 2) Pārtikas preču trg. Geibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., ip. Račko Miķelis; 3)

Pārtikas preču trg. Pavļinovas sādžā, 8 klm. no pg. n., ip. Veļeckis Anna; 4) Pārtikas preču trg. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., ip. Adlers Lidiņa; 5) Pārtikas preču trg. Geibu sādžā, 0,5 klm. no pg. n., ip. Spītāls Aloizijs; 6) Pārtikas preču trg. Andžānu sādžā, 7 klm. no pg. n., ip. Andrejevs Grigorijs; 7) Pārtikas preču trg. Ludvikovas muižā, 12 klm. no pg. n., ip. Vansovičs Vladislavs; 8) Pārtikas preču trg. Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., ip. Podskočijs Jāzeps; 9) Ūdens dzirnavas Vonogu sādžā, 17 klm. no pg. n., ip. Sarans Stānislavs; 10) Ūdens dzirnavas Lielindricas muižā, 14 klm. no pg. n., ip. Vormachovskis Filips; 11) Zāģētava Borovkas sādžā, 10 klm. no pg. n., ip. Vorslavs Nikodims; 12) Dzirnavas un koku zāģētava Borovkas sādžā, 10 klm. no pg. n., ip. Permanis Michla; 13) Pienotava pie Skaistas stc., 7 klm. no pg. n., ip. Baltiņu piensaimn. sba, tlr. Skaista 9; 14) Pārtikas preču trg. Murovankā, ip. Mozuls Rozālija; 15) Vīnu trg. Andžānu s., ip. Boļeslavs Moisejs; 16) Aptieka Geibu s., ip. Koleds Pāvels; 17) Tvaika dzirnavas Stānišku s., ip. Pērmānis Gīršs; 18) Pienotava Baltiņos, ip. Baltiņu piensaimn. sba, tlr. Skaista 9; 19) Kieģeļu ceplis Dumbrāju folv., ip. Kozlovskis Stānislavs.

Pg. budžets 1934./1935. g. — Ls 38.800,—.

IV.

1. **Reliģiskā dzīve.** a) Skaistas Rom.-kat. draudzes baznīca, 0,5 klm. no pg. n., mācītājs Veržbickis Bronislavs; b) Ludvikovas Rom.-kat. draudzes baznīca, 12 klm. no pg. n., mācītājs Razmus Jāzeps; c) Lielindricas Rom.-kat. draudzes baznīca, Slobodas sādžā, 15 klm. no pg. n., mācītājs Lebedis Jānis; d) Trestišku veccticbnieku draudzes lūgšanas nams, 9 klm. no pg. n., mācītājs Polivkins Fedors.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** 1) Rom.-kat. kultūras veicin. bba „Saule“, db. 1923. g., pr. Vecelis Ludvīkis, dz. Geibu sādžā; 2) Ludvikovas Rom.-kat. jaunatnes kultūras veicin. bba, db. 1925. g., pr. Jukšinskis Jāzeps, dz. Ludvikovas muižā; 3) Izabelīnas krājaidz. sba, db. 1925. g., pr. Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā; 4) Baltiņu piensaimn. sba, db. 1927. g., pr. Grundāns Pēteris, dz. Grundānu sādžā; 5) Baltiņu lauksaimn. sba, db. 1923. g., pr. Kačans Kazimirs, dz. Kačānu sādžā; 6) Baltiņu lopkopības pārraudz. bba, db. 1926. g., pr. Makovskis Miķelis, dz. Patmalnieku sādžā.

V.

1. **Vēsturiskas zīnas.** Pilskalni, kapeņnes u. c.: a) Pilskalns pie Grundāniem, starp Drizas un Skaistas ezeriem, tuvu Cenču un Varunu ciemiem; b) pilskalns „Zamok“ jeb „Zamok Platera“, pie Indricas muižas, Daugavas labajā krastā.

1905. g. notikumi: —

Pasaules kara notikumi: —

2. **Sabiedrisko darbinieku dzimšanas un miršanas vietas:** —

3. **Bijušo muļžu centri:** a) Ezercu mž. centrs, 3 klm. no pg. n., dzīvojamā ekā iekārtota pamatskola, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; b) Ludvikovas mž. centrs, 12 klm. no pg. n., da-

žas ēkas piešķirtas Rom.-kat. draudzei, pārējās ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; c) Skaistas mž. centrs, 5 km. no pg. n., ēkas piedalītas jaunsaimniecībām; d) Baltiņu mž. centrs, 9 km. no pg. n.; e) Dorotpoles mž. centrs, 12 km. no pg. n.; g) Mazindricas mž. centrs, 7 km. no pg. n.; h) Podgurjes mž. centrs, 17 km. no pg. n. — centru ēkas atstātas agr. ip. pie neatsavin. daļām.

4. **Dabas jaukumi:** pg. daudz skaistu vietu, jo apkārtnē kalnaina, bagāta ezeriem, krāšņām lejām un birzēm; izcilākās vietas: Dridzas, Stīrnas un Soma ezeru apkārtnē; Indras upes krasti.

5. **Tūristu apmešanās vietas:** Skaistas pamatskolā, prz. Cīvkulis L., tlr. Skaista 3, Skaistas dzc. stc. 7,5 km.